

Zima byla opět pro volně žijící živočichy krutá zvláště ve vyšších nadmořských výškách. Lokálně vysoká a jako kámen tvrdá sněhová pokrývka a silné mrazy potvrdily nutnost péče o zvěř a její přikrmování. Úhyny srncí zvěře byly častěji zaznamenány v příměstských oblastech v souvislosti s obtížným zajištěním přikrmování, častým rušením a štváním psy. Ceny objemných i jadrných krmiv stejně jako ceny pohonných hmot jsou vysoké a silně zatěžují rozpočty mysliveckých sdružení. Na myslivce nyní čeká mnoho práce. Nutné je zkontrolovat zdravotní stav zvěře a při zjištění úhynů postupovat v souladu s veterinárním zákonem. Slaniska je nutno doplnit kusovou solí. Myslivci musí sledovat zvěř u polí osetých řepkou. Řepkou je letos osetá rekordní plocha 410 tis. ha (390 tis. ha v roce 2011) a představuje pro srncí zvěř nebezpečí díky nízkému obsahu vlákniny, vysokému podílu snadno kvasitelných cukrů a nevyhovujícímu poměru mezi Ca, Mg a K. Dále řepka obsahuje jedovaté glukosinoláty, které způsobují poruchy nervového systému, poruchy zraku až úhyn. Stav porostů řepky jsou však špatné a díky holomrazům řepce omrzly listy, část rostlin je mrazem zcela zničena a zahyná, což je cítit znatelným oděrem. Zaorávek bude ale díky vysoké ceně řepky menší množství než se předpokládalo. Začátkem března se na polích objevují první mláďata - zajičci. Většina jich zahyne pod zemědělskou mechanizací při přípravě půdy pro setí a díky přemnoženým liškám a krkavcovitým ptákům či lokálním povodním. Pokud přijdou silnější mrazy, hrozí vyšší úmrtnost čerstvě narozených selat divokých prasat. V březnu myslivci provádí sčítání zvěře. Srncům dorostly parůžky, které jsou zatím pokryty „ličím“ které je protkáno cévami vyživující nový parůžek. Přelčení srncí zvěře proti nebezpečné střechovitosti CERMIKEM nebylo ideální, protože v době předkládání medikované směsi byla navštěvovanost přikrmovacích zařízení malá. S oteplením se zvýší migrace zvěře, na což by měli reagovat zvýšenou pozorností řidiči zvláště ve večerních hodinách a za rozbřesku, kdy zvěř migruje za potravou. Zající se vyhřívají na teplejších vozovkách, na což často doplácí svým životem. Na valných hromadách mysliveckých sdružení je hodnocen uplynulý myslivecký rok. Díky zvýšení cen krmiv stouply náklady mysliveckých sdružení a myslivci museli mnohde doplácet do pokladen ze svého. Dříve snadno a zdarma získatelný obilný odpad je mnohde nedostatkový, protože ho zemědělci prodávají do spaloven či do výroby pelet. Březen je obdobím konání mysliveckých zkoušek, kdy jsou zhodnoceny vědomosti nových uchazečů, kteří prošli náročnou teoretickou přípravou a roční praxí v honitbách. Česká republika má jedny z nejtěžších zkoušek pro získání loveckého lístku v Evropě.

Spárkatá zvěř se stále pohybuje v zimních tlupách, které mohou mít i několik desítek kusů, což není projevem přemnožení zvěře, jak se naivně domnívají ekologičtí aktivisté. S postupným oteplením se budou tlupy rozpadat a srnci budou vyhledávat nová teritoria. V honitbách je nutno udržovat klid. Zvěř nejvíce škodí lidská bezohlednost zvláště od provozovatelů adrenalinových sportů. Samice spárkaté zvěře jsou v polovině březosti (gravidity) a vytvářející se

BŘEZEN A DUBEN

nový život je další důvod k ohleduplnosti. Pokud to počasí dovolí, na polích probíhá postupně setí máku, jamí pšenice a jarního ječmene sladovnického. Česká republika má sice nejnižší spotřebu hnojiv a pesticidů na ornou půdu v rámci vyspělé Evropy, počty drobné zvěře limituje používání velkoplošné mechanizace a její vysoká pracovní rychlost. Zemědělci při nákupu nových strojů dávají přednost širokozáběrovým strojům, které při práci na polích masakrují drobnou zvěř. Zvyšuje se i výměra polí (honů), nejsou výjimkou i souvislé plochy více než 500 ha řepky či pšenice což umožňuje snazší nasazení velkoplošné mechanizace při aplikacích vstupů a při sklizni. Pro zvěř to představuje nutnost migrace za potravou na okolní plochy, což zvyšuje pravděpodobnost vzniku škod. Škody jsou však vyčítány zvěři a nikoliv člověku, který souvislými monokulturami příčinu vzniku vytváří. Scelené plochy převyšující i 500 ha oseté jednou plodinou dokládají nesmyslnost požadavků lobbistů na honitby o velikosti 125 ha či ještě menší.

I přes upozorňování myslivců při tvorbě nového Zákona o myslivosti, že není možné druhy jako kormorán, volavka, straka a další ponechat bez regulace, ekologičtí aktivisté prosadili ochranu těchto druhů. Nyní se ukazuje, že se tyto druhy katastrofálně přemnoží, devastují rybníky řeky a znovuoobnovení jejich regulace si vyžádá komplikované legislativní úpravy.

Myslivost byla zapsána na seznam nehmotného kulturního dědictví České republiky. Zcela nekompetentní ministr zemědělství Bendl se domnívá, že zvěř nemohou lovit vlastníci pozemků a lesníci. Jak vyplývá z vyjádření pro Aktuálně.cz, chce měnit nový Zákon o myslivosti, ve kterém přitom již nyní stojí, že lovit zvěř může každý, kdo složí odborné zkoušky a vstoupí do mysliveckého sdružení, které garantuje hospodaření v dané oblasti. Nikdo tedy podle stávající právní úpravy nevylučuje zapojení vlastníků pozemků, zemědělců a lesníků do myslivosti. Musejí však chtít, být kompetentní, vybavení a dodržovat pravidla. Myslivost a tedy i lov není jen o plnění mrazáků a masakrování zvěře, jak se naivně současný ministr domnívá.

MYSLIVOST BYLA ZAPSÁNA NA SEZNAM NEHMOTNÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ ČR

Seznam nemateriálních statků tradiční a lidové kultury České republiky - jak zní přesný název - byl zříčen Ministerstvem kultury v r. 2008. Jeho účelem je ochrana, zachování, identifikace, rozvoj a podpora nemateriálního kulturního dědictví na území České republiky. Do dnešního dne je zde zapsáno pět položek. Jmenovitě se jedná o slovácký verbuňk, vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku, jízdy králů na Slovácku, sokolnictví a myslivost. První čtyři položky (včetně sokolnictví) byly zapsány v červnu 2009, o zápisu myslivosti padlo rozhodnutí v posledních dnech r. 2011. Jedná se o velký úspěch jednání ČMMJ. Myslivost je mnohvrstevnatá a rozmanitá činnost, která se zdáleka nevyčerpává jen samotným lovem: Myslivost v sobě zahrnuje i další aspekty... zejména chovy zvěře, obornictví, bažant-

nictví, ochranu zvěře a jejich biotopů, osvětlu, mysliveckou kynologii a samozřejmě dodržování mysliveckých zvyků a tradic jako používání myslivecké mluvy, úlomků, zálomků, konání výřadů a výloží, pasování. Historicky jde o tradiční škálu činností zahrnujících v sobě prvky ochrany přírody i zvěře používající své vlastní metody, tradiční mluvu, zachovávající zvyky a tradice a v neposlední řadě filozofii a etiku. Součástí myslivecké filozofie a etiky je především vyjádřením uvědomění si odpovědnosti, kterou myslivci vůči přírodě a zvěři v ní mají. Myslivecká etika, v níž je vyjádřena celá řada nepsaných pravidel, která jsou myslivci dodržována, se prolíná celým dlouhým vývojem myslivosti, během něhož se jejich obsah poněkud měnil, avšak její dodržování je znakem odpovědnosti myslivce. Součástí myslivecké filozofie je uvědomění si toho, že zvěř je neoddelitelnou a důležitou součástí přírody, kterou jsou myslivci povinni zachovat pro další generace. Mysliveckou filozofii lze vyjádřit tak, že samo střílení myslivce nedělá. Ostatně myslivec nechová zvěř proto, aby ji střílil, ale střílil ji, nemocnou, přestárlou či nadpočetnou, proto aby ji choval. Jen ten, kdo se těší ze zvěře a lesa, i když to kolem nebouchá, kdo v přírodě pobývá i v době hájení zvěře, když pole i les jsou zamrzlé a zaváté, když je málo potravy a zvěř ohrožuje smrt, kdo zvěř v tomto období ochraňuje, ten je pravým myslivcem.

Myslivost je svébytný fenomén, který přesahuje běžné normy záliby nebo koníčku. Je to právě myslivost, která zásadním způsobem určuje životní filozofii i vnímání světa mnoha z nás. Myslivost se často dědí z otce na syna, v mnohých rodinách má mnohaleté tradice přecházející z generace na generaci. České pojetí myslivosti je unikátní i v porovnání s ostatními zeměmi. S výjimkou středoevropského prostoru bychom totiž podobnou škálu mysliveckých činností a na myslivost navázaných tradic hledali jen stěží: Pokud se jedná o porovnání se světem, podobné pojetí myslivosti se vyskytuje pouze v zemích někdejšího Rakouska - Uherska. V ostatních zemích na světě se vždy jedná o pouhý lov zvěře. Chybí mu složka ochranná a chovatelská a v neposlední řadě i tradice. Česká myslivost má literárně zpracovanou oblast myslivecké kultury, zvyků a tradic - tedy nadstavbovou oblast ekonomického aspektu myslivosti, což nemá žádná jiná národní myslivost ani ve středoevropském regionu, ani jinde ve světě. Tato nadstavba je organicky propojena s praktickým vykonáváním myslivosti. Rozhodnutí Ministerstva kultury je potvrzení, že myslivost je takovou hodnotou, že si zasluhuje ochranu a podporu ze strany státu.

PÉČE O ZVĚŘ V PŘEDJAŘÍ

Letošní zima byla ke zvěři krutá díky silným mrazům v únoru a velkému množství sněhu s ledovou krustou na horách. Srncí zvěř vyhledává každou příležitost k pastvě. Jadrná krmiva již myslivci předkládají v menším množství, aby se předešlo zdravotním komplikacím přechodu na čerstvé výhonky trav a řepky, které mají nevyhovující poměr živin, nedostatek

vlákniny, což vyvolává u zvěře průjmy. Vhodné je pokračovat v přikrmování menšího množství siláže či senáže a ovsem. Srncům již dorostly parůžky, které mají pokryty hustým „ličím“. V letošním roce nebylo přelčení CERMIXEM proti nebezpečným vnitřním parazitům a střechovitosti ideální, protože zvěř navštěvovala krmelce nepravidelně. Výskyt střechovitosti má narůstající tendenci a je nutné jí věnovat pozornost i v letech následujících.

V honitbách se v průběhu března objevují první mláďata - zajičci, jsou však citliví na mraz, útoky drobných šelem a přemnožených krkavcovitých ptáků. Většina prvních zajičků zahyne pod velkou zemědělskou mechanizací při přípravě půdy pro setí, které bude probíhat až na přelomu března a dubna, což zvýší škody na zvěři. Širokozáběrová a rychle se pohybující zemědělská mechanizace se v poslední době opět rozvíjí a je velmi necitlivá vůči zvěři díky velké šířce pracovního záběru a vysoké pracovní rychlosti na poli, což má katastrofální důsledky zejména na mláďata zajičků.

PRÁCE V LESNICTVÍ

V semenářství končíme sběr šišek borovice, pokračujeme ještě ve sběru šišek modřínu. Uskladněné šišky Jehličnanů před jejich odesláním k luštění provzdušňujeme. Koncem měsíce začínáme se sběrem osiky. Podle odkvětu odhadujeme úrodu semen jilmu, olše a modřínu. Očistíme, konzervujeme a uložíme trhačské nářadí.

Ve školkařství dokončíme vyzedávání sazenic, přípravu půdy pro setí a školkování a výsadbu řízků topolů a vrb. Provádíme výsev semene - před výsevem semena moříme, popřípadě i stimulujeme, a zjistíme klíčivost. Záhon s vysetým semenem zakrýváme. Vyséváme rovněž směskové rostliny na zelené hnojení. Školujeme semenáčky. Podchycením zimní vláhy prodlužujeme vegetační dobu, zvyšujeme produkci semenáčků a snižujeme ztráty ze školkování. Intenzivně pokračujeme se zalesňováním, i zde je podchycení zimní vláhy důležité pro snížení ztrát. Nejpозději začátkem měsíce končíme výsadbu topolu.

V ochraně lesa začínáme s odkoňováním borových lapáků nalétlých lýkohuby. Ve vyšších polohách dokončujeme kácení lapáků první série na Lýkožrouta smrkového. Dokončujeme rovněž asanaci nastojato napadených stromů. Začínáme s kontrolou náletu lýkožrouta smrkového na lapácích a vyhledáváním nastojato nalétlých stromů. V příznivých podmínkách hubíme kůrovce v úživném žíru na vrších a pařezech. V oblastech přemnožení dřevokaza čárkovaného ošetřujeme nalétlou kulatinu účinnými chemickými prostředky. Současně rašením dubů hubíme obaleče dubového. Dokončujeme kontrolu pilatky horské, kontrolujeme líhnutí imag plaskohřbetky, líhnutí housenek mnišky velkohlavé a stav chroustů v půdě. Hubíme klikoroha borového. Zvýšenou pozornost věnujeme protipožární ochraně, pokud ještě neproroste nová tráva. Stavíme požární hlídky na ohrožených místech.

Ing. Jiří Šilha, mobil: 604 953 043
e-mail: jiri.silha@centrum.cz
Nezkrácený článek je k dispozici na
www.bohemica.cz